

זיווג שומרון

פניני היובל

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון פרשת "תזריע-מצורע"

להצטרפות לקבוצות הוואטסאפ של הננו:

פרשת "תזריע-מצורע"

פניני היים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

קדושת הדיבור הישראלי

במעלתו לרעה. כך גם בעניין הדיבור: ד' ייחד את האדם ביכולת הדיבור כדי שישתמש בה לתועלת העולם - ואילו האדם ניצל את הייחוד שלו לרעה! דבר זה חמור יותר מעבירות בשאר איברי גופו, בהם אין לאדם יתרון מהותי על פני שאר הברואים.

מטרתו העליונה של הדיבור הישראלי היא לספר את תהילות ד' בעולם, כלומר, להביא את העולם כולו להכרה בבוראו, כפי שהגדיר זאת בורא עולם עצמו: "עם זו יצרתי לי - תהילתי יספרו" (ישעיהו מג, כא). אמנם, כל עוד ישראל משועבדים ורמוסים תחת זרים, קולם לא נשמע, שכן, מי יתייחס ברצינות לקולו של המסכן והבזוי? רק כאשר ישראל משוחררים וחיים חיי עצמאות בארצם החופשית, עם צבא חזק וכלכלה איתנה, מתחיל העולם להקשיב למה שיש להם לומר. רק אז עם ישראל יכול באמת להיות אור לגויים.

עצמאות ישראל משמעותה פתיחת הפה של עם ישראל, כדי שיוכל להשמיע את קולו בפני העולם כולו, ולהוביל אותו בדרך הנכונה.

לעם ישראל יש הרבה מה לומר בעולם, אך הגלות צמצמה את יכולת הדיבור שלו. **עצמאות ישראל מהווה אפוא את הבסיס למילוי ייעודנו בעולם, לקידוש שם ד' בעולם כולו, ומכאן ערכה הגדול של עצמאותנו.** מתאים אפוא, שפרשיות אלו - העוסקות בטיהור הדיבור של כלל ישראל ובשחרורו - ייקראו בסמוך ליום העצמאות, על מנת שנוכל למלא את ייעודנו בעולם, ומציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים, לכל אפסי ארץ!

פרשות "תזריע" ו"מצורע" עוסקות בעיקר בנגע הצרעת. חז"ל (ערכין טו, ב) מסבירים שעוון לשון הרע הוא הגורם המרכזי לבואה של הצרעת על האדם. באותו מקום מייחסים חז"ל למספר לשון הרע דברים חריפים וחמורים, ואף מעמידים את חטא לשון הרע כנגד שלושת החטאים החמורים בתורה: עבודה זרה, גילוי ערות ושפיכות דמים.

התייחסות חריפה זו מעלה את השאלה: במה חמור כל כך חטא לשון הרע? התשובה לכך, בראש ובראשונה, היא מצד ה**נפגע** שדיברו עליו והשמיעו אותו. מרגע שאדם דיבר רע על חברו, דבריו עלולים לגרום לנזקים ישירים ועקיפים, שלעיתים אינם ניתנים לתיקון. לכן, מדריכה אותנו התורה כי כפי שהאדם הישראלי מקפיד הקפדה יתירה על כל דבר-מאכל שנכנס אל פיו, כנלמד בפרשה הקודמת, כך עלינו לשמור על פינו ולברור היטב את מה שיוצא ממנו.

עצמאות ישראל משמעותה פתיחת הפה של עם ישראל, כדי שיוכל להשמיע את קולו בפני העולם כולו, ולהוביל אותו בדרך הנכונה

אך מעבר לזה, גם מבלי להתייחס לנזקים היוצאים מהדיבור, חטא לשון הרע הוא חמור מאין כמוהו אפילו מצד **עצמו**, בשל הפגיעה היסודית **במהות האדם**. יכולת הדיבור היא המייחדת את האדם משאר הברואים. בעזרת הדיבור אדם מבטא את נפשו, שכלו ורגשותיו. נתאר לעצמנו אדם שקיבל סמכויות נעלות, המייחדות אותו משאר בני אדם, והוא פשע וניצל את סמכויותיו לרעה. התייחסות לפשעים אלו חמורה יותר מאשר לעבירות רגילות של שאר בני האדם, כיון שאדם זה קלקל דווקא את מה **שמיחד** אותו מאחרים, והשתמש

פניני היים אולפין

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

כלם מדברים על חלום

לאחר שאבא ואמא הסבירו לו את כוננתם, אבא הוסיף: "זה ממש מזכיר את הדברים שהרב דרוקמן היה חוזר עליהם בכל שנה ביום העצמאות, על הפסוק 'בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלמים'. מה הכוונה שהגאולה של חזרתנו לארץ ישראל תהיה כמו חלום? הרב מנחם המאירי הסביר כמו ששבות-עמי התכוונה, שחלמנו על הגאולה, כל הזמן צפינו לגאולה והשתוקקנו שהיא תגיע, ולא התיאשנו. האבן עזרא הסביר כמו שעמיחי התכוון, שהגאולה היא דבר כל כך נפלא ומיוחד שאי אפשר לתאר את זה במציאות הרגילה שלנו אלא רק בחלום אפשר לדמין דברים כאלו. אלו הסברים שנכתבו בגלות.

והרב דרוקמן הציג הסבר מחדש בתור אחד שכבר חי בדור הגאולה ורואה אותה בעיניו. כמו שאמא היתה פה אתנו ושמתה הכל, אבל לא שמה לב לדברים של עמיחי - כך יש יהודים שחיים בדור הגאולה, כל התפלות והחלומות של הדורות הקודמים מתגשמים להם מול העיניים. הגאולה באמת נפלאה וחלומית מעבר למה שהיה אפשר לדמין - אבל הם חולמים, לא שמים לב לנס הגדול שעם ישראל חזר לארצו, והוא חזק ועצמאי במדינה יהודית - ורק מתלוננים על מה שעדיין חסר להשלמת הגאולה. אסור לנו להיות 'חולמים' כאלה, צריך להתעורר ולהבין באיזו תקופה מיחדת אנחנו זוכים לחיות בהיסטוריה של עם ישראל!" אבא הוסיף בנימה אישית: "אני ממש מתגעגע לשמע את קולו הנרגש של הרב כשהוא היה מדבר ביום העצמאות על המתנה המיוחדת שקיבלנו."

לבסוף ביום העצמאות הם הסיפיקו לעשות פיקניק וגם להתגלגל בדיונות, ולמדו לשמח על הזכות הגדולה לחיות במדינת ישראל בדור הגאולה.

"כבר הרבה זמן אני חולמת על הטיול ולבסוף זה לא הסתדר, אני ממש אחרי שכבר פעמים תכננו לטיל ולבסוף זה לא הסתדר, אני ממש מקווה שהפעם נטיל ונהנה", אמרה שבות-עמי לאביה. אבא הרגיע אותה: "אל תדאגי, הפעם זה באמת יקרה. מדג האויר אמור להיות מצין. אז לאן נלך?". לעמיחי היה רעיון נהדר: "נלך לדיונות הגדולות, איפה שהיינו בחל המועד שעבר. זה היה ממש טיול חלום! איזה כיף היה להתגלגל שם מלמעלה עד למטה, ואחר כך לחפר שם תעלות בחול. חיבים לחזור לשם!". ואז כל אחד מהאחים והאחיות הביע את דעתו לאן כדאי ללכת: "מבוך העצים", "מסלול אופניים" פיקניק בטילת" לאחר שכל אחד מהאחים הציג איפה כדאי לטיל אמא שאלה: "מה דעתכם על הדיונות הגדולות? אני זוכרת שהיה לכלם כיף שם". עמיחי לא הבין: "אמא, זה היה הרעיון שאני הצעתי בהתחלה". אמא צחקקה: "כנראה שחלמתי ולא שמתי לב שכבר אמרת את זה, סליחה עמיחי".

יאיר הקטן והחמוד היה מבלבל מכל הדיון: "לא הבנתי שני דברים. לא הבנתי לאן לבסוף הולכים לטיל, וגם לא הבנתי מתי כלכם הסיפקתם לישן עכשיו". את השאלה הראשונה הבינו כלם, כי באמת עדין לא החליטו לאן ללכת. אבל אף אחד לא הבין מה יאיר התכוון בשאלה השנייה. "אף אחד לא הלך לישן, אנחנו מנסים להחליט יחד מה לעשות", צין אבא. אף יאיר שאל בתמימות: "אבל שבות-עמי ועמיחי ואמא אמרו שהם ישנו עכשיו". שלשתם הגיבו ביחד: "מה?! על מה אתה מדבר". יאיר אמר בקולו המתוק: "החלומות מגיעים רק בשנה, וכלכם אמרתם שחלמתם על הדברים. שבות-עמי חלמת על הטיול, לעמיחי היה טיול חלום וגם אמא אמרה שהיא חלמה כשעמיחי דבר...". כלם פרצו בצחוק, ויאיר לא הבין מה כל כך מצחיק בשאלה.

תלמידים מספרים

התלמיד שלבש את החלצה של הרב

בליל יום העצמאות הגעתי לבית המדרש אור-עציון עם חלצה רגילה. הרב שראה אותי קרא לי ואמר לי להחליף לחלצה חגיגית, אף אמרתי לרב שאין לי חלצה אחרת. הרב לא ותר. הוא לקח אותי לביתו והביא לי את אחת החלצות שלו! היא היתה גדולה ורחבה עלי, השרוולים היו הרבה מעבר לכפות ידי, אבל הרב בקש ממני שאלך עם חלצה זו... מאז אותו מקרה אין אצלי בכלל התלבטות. הרב החדיר בי בצורה חזקה וברורה שיום העצמאות זהו יום חג מיחד שראוי ללכת עם חלצה לבנה וחגיגית ולא עם חלצה רגילה, כי יום העצמאות איננו עוד יום רגיל.

יש אבא סיפור אישי
או הרב דימוקאן שתרבו
אפרסם בפניה זו?
שלחו לכתובת האימייל:
amirbrow@gmail.com
הפרסום נתון לשיקול דעת המערכת

שאלות ותשובות
מאת הרב חיים דרוקמן

פניני היים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

הלל ביום העצמאות

האם יש לומר הלל ביום העצמאות?
והאם יש הבדל בזה בין אשכנזים לספרדים?

ש

בהצלה ממוות לחיים! היישוב היהודי בארץ ישראל ניצל - איך לא נודה לו על כך?! הערבים הודיעו שאם נכריז על מדינה יהודית בארץ ישראל - הם יחסלו אותנו בתוך שבוע ויזרקו אותנו הימה! והינה, לא רק שלא התקיימה עצתם, אלא אדרבה, הוקמה מדינת ישראל על חבלי ארץ גדולים יותר ממה שתוכננו לה בתחילה!

האם אפשר שלא להודות על כך? איך אפשר להתעלם מכל המאורעות שאירעו?!

הגמרא במסכת מגילה מוסיפה לברר: אם פורים באמת ראוי להיחגג - מדוע אין אומרים בו הלל? והיא מביאה שלוש תשובות:

א. אין אומרים הלל על נס שנעשה בחוץ לארץ.
ב. קריאת המגילה מחליפה את אמירת ההלל.
ג. איך נשיר הלל בפורים? והלוא בהלל נאמר (תהלים קיג, א): "הללו עבְדֵי ד'" - ואילו בפורים נותרנו עבדי אכשוורוש!

אכן, שלושת הטעמים הללו כמובן אינם קיימים ביום העצמאות: ההצלה הייתה בארץ ישראל; אין לנו קריאת מגילה המחליפה את ההלל; וביום זה זכינו גם לחירות ולעצמאות, ולא נותרנו עבדים לאדם, אלא רק לריבונו של עולם!

קיימת אפוא חובה תורנית לקבוע את יום העצמאות ליום חג, ולפי זה חובת ההודאה לד' וחובת השמחה ביום זה היא מדאורייתא! קביעתה של התורה מחייבת אותנו לשמוח, לחגוג ולהודות לד' על ישועתנו והצלתנו!

כמו כן, חשוב להדגיש כי ההלל ביום העצמאות הוא הלל שלם, ולא הלל של מנהג כמו בראש חודש, כך שאין שום הבדל בין אשכנזים לספרדים.

הגמרא במסכת מגילה (יד, א) עוסקת ביסודם ההלכתי של ימי הפורים ועל סמך מה נקבעו לימי חג. רבי יהושע בן קרחה מסביר שם, כי קביעת פורים ליום חג נלמדת בקל וחומר מפסח: "ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן?!". אם בפסח אנו חוגגים את שחרור ישראל מעבדות לחירות - קל וחומר שנחגוג את פורים, שבו הייתה הצלה גדולה יותר - ממיתה לחיים!

ת

קיימת חובה תורנית לקבוע את יום העצמאות ליום חג...
חובת ההודאה לד' וחובת השמחה ביום זה היא מדאורייתא!

בעקבות גמרא זו פסק ה"חת"ם סופר (או"ח רח; יו"ד, רלג), כי קביעת פורים ליום חג היא מדאורייתא, מכיוון שהחג נקבע על יסוד לימוד של קל וחומר, שהוא המידה היסודית ביותר במידות שהתורה נדרשת בהן. ואומנם את מצוות ימי הפורים קבעו חכמים, אך עצם החג הוא חיוב מהתורה, ומי שאינו חוגג יום זה בשום צורה שהיא עובר על חיוב מדאורייתא, ומי שחוגג, אך לא כמו שציוו חכמים, מבטל מצוות דרבנן.

הרב יהודה לייב הכהן מיימון, שר הדתות הראשון של מדינת ישראל ואחד מחותמי מגילת העצמאות, שאל את הרב משולם ראטה, שהיה גאון עולם, ועוד בצעירותו הלך שמו לפניו בכל העולם היהודי, מהי עמדת ההלכה בנוגע לעצם קביעת יום העצמאות ליום חג ולגבי אמירת ההלל וברכת "שהחיינו" ביום זה.

בתשובתו (שו"ת קול מבשר א, כא), דן הרב ראטה באריכות וביסודיות בשאלות אלו והסיק כי פשוט הדבר שיש לקבוע את יום העצמאות ליום חג, שכן, יש בהקמת מדינת ישראל - גם שחרור משעבוד לחירות, וגם הצלה ממיתה לחיים, גם השחרור של פסח, וגם ההצלה של פורים!

צריך להודות לד' על כל דבר, וקל וחומר כשמדובר